

A razzia és a képírók

Újvidéken, ahogy a második világháború befejezése óta minden évben, most is megemlékeztek az 1942-es razzia évfordulójáról. A holokausztról szóló és a razzia évfordulójára időzített háromnapos nemzetközi tanácskozás előadói, valamint a Duna-parton zajló megemlékezés szónokai ezúttal sem mulasztották el hangsúlyozni a magyar fasiszták szerepét, a több mint 1300 újvidéki szerb, zsidó és roma áldozat legyilkolásában.

E mellett úton-útfélen a még szabadlábbon levő háborús bűnösök kézre kerítésének fontosságát szorgalmazták, holott Magyarország a razzia eszmei szerzőit és irányítóit, a főbűnösök mindegyikét még a háború után kiszolgáltatta a titói Jugoszláviának. Ezek a gyorsított bírósági eljárás után elnyerték méltó büntetésüket, és a térség ártatlan magyarsága is vastagon fizetett az ő bűneikért.

A sajtót olvasva kiderül, hogy a razziára való hatvanhetedik megemlékezés legfontosabb üzenete az volt, hogy Képíró Sándor, az egykori csendőr-százados, az újvidéki vérfürdő egyik résztvevője még ma is szabadon él Budapesten, Magyarországon pedig nincs meg a politikai akarat a bűnös kiszolgáltatásához.

Szembeötlő volt, hogy Efraim Zuroff, a jeruzsálemi Simon Wiesenthal Központ igazgatója, aki végül annak ellenére elfogadta Újvidék városától a korábban elutasított díszpolgári címet, hogy feltételül szabott követelésének a városvezetés nem tett eleget, nem távolított el Újvidék központjából a zsidógyűlölő és gyilkos szerb politikus, Jaša Tomić szobrát, amit korábban a szélsőséges szerb radikális városvezetés avatott fel, a demokrata párti irányítás pedig most csendestársként a helyén hagyott.

Azzal, hogy a nácivadászt kitüntették a háborús bűnösök kézrekerítésében szerzett elévülhetetlen érdemeiért, helyzetbe hozták. Ezt a helyzetet az újdonsült díszpolgár elsősorban arra használta ki, hogy világgá kürtölje, mit kér számon Magyarországon.

Történik ez azokban az időkben, amikor a magyarok 1942-es bűneiről már szinte mindent tudni lehet. Több könyvet írtak róla, név szerint ismerjük az újvidéki tömeggyilkosságok szinte mindegyik áldozatát és hóhérját is, akiket aztán felakasztottak, vagy fejbelttek.

Ezzel szemben az 1944-es fordulatot követően ártatlanul lemészárolt több ezer magyar hóhérjainak nevét még ma is csak a suttogó propaganda szintjén emlegethetik a leszármazottak, és az 1944-es vérbosszúról szóló levéltári anyag egy emberöltőt követően is hozzáférhetetlen a kutatók számára. Tisztelet az 1942-es razzia minden áldozata előtt, ugyanakkor nem szabad elhallgatni, hogy a magyar fasiszták vég nélküli emlegetése igencsak alkalmas arra, hogy tovább gerjessze az egyébként is jelen lévő magyarelles hangulatot.

Jó lenne, ha közös történelmünket képesek volnánk több dimenzióban is látni és láttatni. Ez elvezethetne az itt élők együttérzésének erősítéséhez, és egyszer talán a megbékéléshez is. Ez a megemlékezés azonban mintha nem erről szólt volna.

Ternovác István